

Jedna valuta za jednu Europu

Put do eura

Sadržaj

Što je ekonomski i monetarni unija?.....	1
Put do ekonomski i monetarne unije: 1957. – 1999.....	2
Uvođenje eura: 1999. – 2002.....	8
Upravljanje ekonomskom i monetarnom unijom.....	9
Iščekivanje proširenja eurozone.....	11
Dosadašnja postignuća.....	13
Euro u brojevima.....	17
Euro u slikama.....	18
Pojmovnik.....	20

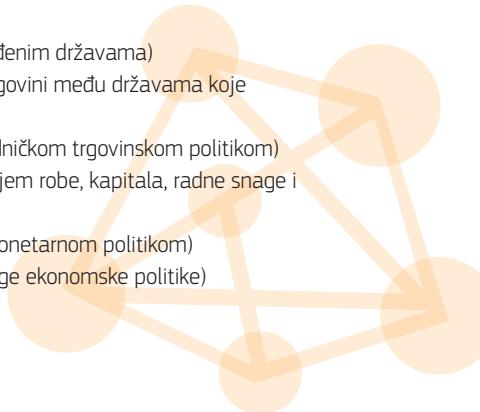

Što je ekonomska i monetarna unija?

Općenito, ekonomska i monetarna unija (EMU) dio je procesa ekonomske integracije. Nezavisne države mogu povezati svoja gospodarstva u manjoj ili većoj mjeri kako bi ostvarile koristi koje dolaze s veličinom, poput veće unutarnje učinkovitosti i veće otpornosti na vanjske događaje. Stupnjeve ekonomske integracije moguće je podijeliti na šest koraka.

Koraci ekonomske integracije

- 1.** Povlašteno trgovinsko područje (sa smanjenim carinskim tarifama među određenim državama)
- 2.** Područje slobodne trgovine (bez unutarnjih tarifa na određenu ili svu robu u trgovini među državama koje su dio tog područja)
- 3.** Carinska unija (s jednakim vanjskim carinskim tarifama za treće zemlje i zajedničkom trgovinskom politikom)
- 4.** Zajedničko tržište (sa zajedničkim propisima o proizvodima i slobodnim kretanjem robe, kapitala, radne snage i usluga)
- 5.** Ekonomska i monetarna unija (jedinstveno tržište s jedinstvenom valutom i monetarnom politikom)
- 6.** Potpuna ekonomska integracija (sve već navedeno uz uskladjene fiskalne i druge ekonomske politike)

Ekonomska integracija i EMU u Evropi

Stupanj ekonomske integracije u Europskoj uniji (EU) varira. Sve države članice EU-a dio su takozvanog EMU-a i čine zajedničko tržište, poznato kao **jedinstveno tržište**. Sve se one dogovaraju pri donošenju ekonomskih politika kako bi podržavale ciljeve EMU-a. Kada ispunе ekonomske konvergencijske kriterije, obvezne su, u skladu s ugovorima EU-a, uvesti euro kao svoju jedinstvenu valutu. Neke države članice EU-a već su dosta integrirane i zbog toga su uvele euro. Te države čine eurozonu i uz jedinstvenu valutu imaju i jedinstvenu **monetarnu politiku** koju provodi **Europska središnja banka**. One države članice EU-a koje nisu u eurozoni zadržavaju vlastite valute i provode vlastite monetarne politike. Dakle, stupanj ekonomske integracije u EMU-u kombinacija je 4. i 5. koraka iz prethodno navedenog popisa. Kako bi postigle potpunu ekonomsku integraciju, sve bi države članice EU-a morale uvesti euro i uskladiti svoje fiskalne politike, uključujući oporezivanje, i druge ekonomske politike. Međutim, nova su **pravila EU-a za ekonomsko upravljanje** stupila na snagu 13. prosinca 2011. To je velik korak prema snažnijoj ekonomskoj integraciji jer ta pravila pojačavaju kontrolu i usklajivanje fiskalnih i ekonomskih politika svih država članica EU-a. Dodatni sporazumi među mnogim državama članicama EU-a to podupiru i nadopunjaju.

Temelji u prošlosti

Ekonomska integracija nezavisnih država nije ništa novo. Latinska monetarna unija, sastavljena od Francuske, Belgije, Švicarske, Italije i Grčke, postojala je od 1865. do 1927. Skandinavska monetarna unija, koju su činile Švedska, Danska i Norveška, postojala je od 1873. do 1924. Jedan od najuspješnijih primjera vjerojatno je njemačka monetarna unija, Zollverein, koja je osnovana 1834. kao carinska unija njemačkih kneževina, a središnju banku, Reichsbank, i jedinstvenu valutu, Reichsmark, dobila je 1875.

1957. > 1999.

Put do ekonomске i monetarne unije

Ekonomski i monetarni uniji bila je želja Evropske unije od kasnih 1960-ih jer bi se njezinim osnivanjem postigli stabilnost valuta i stvaranje okružja pogodnog za više stope rasta i zapošljavanja. Međutim, razne političke i ekonomski prepreke otežavale su njezino osnivanje sve do 1992. i potpisivanja **Ugovora iz Maastrichta** (Ugovora o Evropskoj uniji ili Ugovora o EU-u). U više su navrata slaba politička predanost, neslaganja oko ekonomskih

prioriteta, nedostatak ekonomski konvergencije te događaji na međunarodnim tržištima valuta koje Unija nije mogla kontrolirati otežali napredak prema EMU-u.

Ipak, u drugoj polovici 20. stoljeća države članice EU-a neprestano su pokušavale ostvariti snažniju ekonomsku suradnju kojom bi ojačale međusobne političke veze i zaštiti zajedničko tržiste.

Put do današnje ekonomski i monetarne unije može se podijeliti na četiri faze:

1 Od Ugovora iz Rima do Wernerovog izvješća:
1957. – 1970.

2 Od Wernerovog izvješća do Evropskog monetarnog sustava (EMS): 1970. – 1979.

3 Od osnivanja EMS-a do Maastrichta:
1979. – 1991.

4 Od Maastrichta do eura i eurozone:
1991. – 1999.

1957. – 1970.

Od Ugovora iz Rima do Wernerovog izvješća

U Ugovoru iz Rima ne govori se puno o novcu

Poslijeratni red među tržišnim gospodarstvima Europe, Sjeverne Amerike i Japana temeljio se na sustavu **Bretton Woods**, koji je postavio međunarodni okvir za održavanje stabilnosti valuta zlatom te američkim dolarom kao glavnim monetarnim standardom. Autori **Ugovora iz Rima** zbog toga su prepostavili da se stabilnost valuta podrazumijeva i da mogu sigurno stvoriti Europu temeljenu na carinskoj uniji i zajedničkom tržištu kojima bi se omogućilo slobodno kretanje robe, usluga, ljudi i kapitala.

Problemi s valutama pojavili su se u kasnim 1960-ima

Već se u kasnim 1950-ima vidjelo da se sustav Bretton Woods napreže, a 1968. i 1969. zaprijetilo mu je novo razdoblje nestabilnosti valuta kada je zbog nemira na tržištu bilo potrebno revalorizirati njemačku marku i devaluirati francuski franak. To je ugrozilo zajednički sustav cijena zajedničke poljoprivredne politike, koji je u tom trenutku bio najveće postignuće Evropske zajednice.

Potpisivanje
Ugovora iz Rima
(25. ožujka 1957.)

2

Pierre Werner

© Evropska unija

Ciljevi su Zajednice gospodarski napredak i politički razvoj u EMU-u

Unatoč tim problemima i uz gotovo dovršenu carinsku uniju, Zajednica je željela odrediti nove ciljeve za politički razvoj tijekom sljedećeg desetljeća. Barreovim izvješćem iz 1969., kojim se predlagala snažnija ekonomska koordinacija, dodatno su potaknuta ta nastojanja te je ekonomska i monetarna unija postala službeni cilj na sastanku na vrhu u Den Haagu 1969. Europski su vođe osnovali radnu skupinu na visokoj razini koju je vodio tadašnji luksemburški premijer, Pierre Werner, a koja je trebala napraviti izvješće o tome kako je moguće stvoriti EMU do 1980.

Wernerovo izvješće – EMU u tri faze

Wernerova radna skupina predala je konačno izvješće u listopadu 1970., a u njemu je iznijela proces u tri faze za stvaranje EMU-a u deset godina. Krajnji su cilj bile neopozivo konvertibilne valute, slobodno kretanje kapitala te trajno zaključavanje deviznih tečajeva ili, možda, jedinstvena valuta. Kako bi se to postiglo, u izvješću se predlažu snažnija koordinacija ekonomske politike pri kojoj bi se kamate i način upravljanja rezervama određivali na razini Zajednice te dogovoreni okviri za nacionalne proračunske politike.

1970. – 1979.

Od Wernerovog izvješća do Europskog monetarnog sustava

Iako se države članice EU-a nisu slagale oko nekih glavnih prijedloga iz tog izvješća, u ožujku 1971. načelno su se dogovorile da će EMU razvijati u tri faze. Dogovor je bio da će prvu fazu, smanjivanje fluktuacija deviznih tečajeva, pokušno isprobati prije nego što se obvezu na druge dvije.

Nažalost, Wernerova je strategija uzela utvrđene devizne tečajeve u odnosu na američki dolar zdravo za gotovo. Kada je SAD službeno pustio dolar u optjecaj u kolovozu 1971., novi je val nestabilnosti tržišta natjerao tečaj njemačke marke na rast i uništio nade da će se valute Zajednice povezati.

„Brza smrt“ zmije nije umanjila interes za stvaranjem područja sa stabilnim valutama. Novi prijedlog za ekonomsku i monetarnu uniju iznio je 1977. tadašnji predsjednik Europske komisije, Roy Jenkins. Novi je oblik bio ograničeniji i pokrenut je pod nazivom **Europski monetarni sustav (EMS)** u ožujku 1979., a uključene su bile sve valute država članica EU-a osim britanske funte.

Zmija u tunelu

Kako bi spasile situaciju, u ožujku 1972. države članice EU-a stvorile su „**zmiju u tunelu**“ kao mehanizam za upravljanje fluktuacijama svojih valuta (zmija) unutar uskih ograničenja u odnosu na dolar (tunel). Pod utjecajem naftnih kriza, različitih politika i slabosti dolara, u dvije je godine zmija izgubila mnogo svojih sastavnih dijelova i većinu nje činila je zona njemačke marke, to jest Njemačka, Danska i države Beneluksa.

© Evropska unija

Roy Jenkins,
predsjednik Europske komisije
od 1977. do 1981.

1979. – 1991.

Od osnivanja EMS-a do Maastrichta

Kontrola inflacije postaje prioritet EZ-a

Europski monetarni sustav izgrađen je na konceptu stabilnih, ali prilagodljivih deviznih tečajeva koji se određuju prema novostvorenoj europskoj valutnoj jedinici (ECU), a to je košarica valuta temeljena na ponderiranom projektu valuta EMS-a. Unutar EMS-a, fluktuacije valuta kontrolirale su se **tečajnim mehanizmom (ERM)**, a dopuštena su im odstupanja od $\pm 2,25\%$ u odnosu na srednji tečaj, uz iznimku lire, kojoj su dopuštena odstupanja od $\pm 6\%$.

Glavna svrha EMS-a bila je da smanji nestabilnost deviznih tečajeva, koju se smatralo pogubnom po trgovinu, ulaganja i ekonomski rast, a njegovu stvaranju nesumnjivo je pomogao i konsenzus država EU-a da kontrola i smanjenje inflacije moraju postati ekonomski prioritet. EMS je bio radikalna novost jer su se devizni tečajevi mogli mijenjati samo zajedničkim dogovorom država

članica EU-a koje su u njemu sudjelovale i Komisije, bio je to prijenos monetarne autonomije bez predsedana.

2,25%

EMS – desetljeće uspjeha

U prvih nekoliko godina, mnogo je toga u EMS-u preuređeno. No već se do pregovora o Ugovoru iz Maastrichta, koji su se odvijali 1990. – 1991., EMS pokazao uspješnim. Kratkoročne promjene u deviznim tečajevima između valuta EZ-a značajno su smanjene zahvaljujući kombinaciji konvergentnih stopa inflacije, upravljanja kamata i usredotočenog na devizni tečaj, zajedničkih intervencija na stranom deviznom tržištu te kontrolama kapitala.

Taj uspjeh i vrijedno iskustvo zajedničkog upravljanja deviznim tečajevima koje su stekle središnje banke država. Zajednice bili su poticajna podloga za rasprave o EMU-u.

Jedinstvena valuta upotpunila bi jedinstveno tržište

Podrška EMU-u temeljila se na potrebi za upotpunjavanjem jedinstvenog tržišta, a taj je program usvojen 1985. kako bi se uklonile sve prepreke slobodnom kretanju robe, usluga, ljudi i kapitala. Bilo je jasno da bi bilo teško iskoristiti sve mogućnosti unutarnjeg tržišta s obzirom na relativno visoke troškove poslovanja koji nastaju zbog postojanja nekoliko valuta i nestabilnih deviznih tečajeva.

Osim toga, mnogi ekonomisti i bankari središnjih banaka smatrali su da nacionalna monetarna autonomija nije u skladu s ciljem Zajednice da omogući slobodnu trgovinu, slobodno kretanje kapitala i utvrđene devizne tečajeve. Mnoge su u to uvjerili problemi koji su pogodili ERM 1992. – 1993., zbog kojih su lira i britanska funta povučene, a dopuštena je fluktuacija deviznih tečajeva povećana na 15 %.

Delorovim izvješćem predloženo je stvaranje EMU-a u tri faze

U lipnju 1988. **Europsko vijeće** na sastanku u Hannoveru osnovalo je Odbor za proučavanje ekonomske i monetarne unije, koji je vodio tadašnji predsjednik Komisije, Jacques Delors, a članovi su mu bili guverneri svih središnjih banaka EZ-a. Njihovo jednoglasno izvješće, predano u ožujku 1989., kao cilj monetarne unije odredilo je potpunu liberalizaciju kretanja kapitala, potpunu integraciju finansijskih tržišta, trajnu konvertibilnost valuta, neopozivo utvrđivanje deviznih tečajeva te moguću zamjenu nacionalnih valuta jedinstvenom valutom.

U izvješću je rečeno da bi se to moglo postići u tri faze, od snažnije ekonomske i monetarne koordinacije do jedinstvene valute uz nezavisnu Europsku središnju banku i pravila koja bi regulirala visine i financiranje nacionalnih proračunskih deficit-a.

Jacques Delors,
predsjednik Europske komisije
od 1985. do 1995.

© Evropska unija

Tri faze za EMU

- 1990.** — Prva faza (1990. – 1994.)
- Druga faza (1994. – 1999.)
- Treća faza (od 1999. nadalje)

Dovršavanje unutarnjeg tržišta i uklanjanje ograničenjâ za daljnju finansijsku integraciju.

Osnivanje Europskog monetarnog instituta kako bi se pojačala suradnja među **središnjim bankama** i pripreme za **Europski sustav središnjih banaka (ESSB)**. Planiranje prijelaza na euro. Određivanje načina upravljanja eurozonom. Postizanje ekonomske konvergencije među državama članicama EU-a.

Utvrđivanje konačnih deviznih tečajeva i metode prijelaza na euro. ESB i ESSB odgovorni su za donošenje nezavisnih monetarnih politika. Provođenje obvezujućih proračunskih pravila u državama članicama EU-a.

Prema političkoj, ekonomskoj i monetarnoj uniji:
Ugovor iz Maastrichta

© Evropska unija

I tako do Ugovora iz Maastrichta

Na temelju Delorsovog izvješća, na zasjedanju Europskog vijeća u Madridu u lipnju 1989. odlučeno je da će se u srpnju 1990. krenuti s prvom fazom pokretanja EMU-a, a na zasjedanju Vijeća u Strasbourg 1989. predloženo je održavanje međuvladine konferencije na kojoj bi se odredile revizije Ugovora koje su potrebne kako bi se moglo prijeći na drugu i treću fazu te pokrenuti EMU.

Prvu fazu pokretanja EMU-a činilo je dovršavanje unutarnjeg tržišta, počevši od koordinacije ekonomskih politika te uklanjanja zapreka finansijskoj integraciji. U sljedećim je fazama velika količina pripremnih radnji koje su obavili guverneri središnjih banaka uvelike olakšala posao revizije Ugovora.

Ugovor o Europskoj uniji odobrili su čelnici država ili vlada na zasjedanju Europskog vijeća u Maastrichtu u prosincu 1991., na kojem je odlučeno da će prije kraja stoljeća Europa imati snažnu i stabilnu jedinstvenu valutu.

Kako bi se ekonomskom i monetarnom unijom omogućio okvir za više radnih mjesto i rast te kako bi se izbjegle smetnje, gospodarstva država članica morala su postići visok stupanj konvergencije prije uvođenja jedinstvene valute. Zbog toga je Ugovor o Europskoj uniji sadržavao „konvergencijske kriterije iz Maastrichta, koje su države članice EU-a morale ispuniti kako bi uvele euro. Oni su navedeni u Tablici 1. Osim toga, države članice EU-a morale su postići konvergenciju nacionalnih zakona i pravila kojima se uređuju njihove središnje banke i monetarna pitanja.

Tablica 1. Konvergencijski kriteriji iz Maastrichta

Što se mjeri	Kako se mjeri	Konvergencijski kriteriji
Stabilnost cijena	Usklađena stopa inflacije maloprodajnih cijena	Ne više od 1,5 postotnih bodova iznad stopa triju najuspješnijih država članica EU-a
Zdrave javne financije	Državni deficit kao postotak BDP-a	Referentna vrijednost: ne više od 3 %
Održive javne financije	Državni dug kao postotak BDP-a	Referentna vrijednost: ne više od 60 %
Trajnost konvergencije	Dugoročne kamatne stope	Ne više od 2 postotna boda iznad stopa triju država članica EU-a s najboljim rezultatima u pogledu stabilnosti cijena
Stabilnost deviznog tečaja	Odstupanje od srednjeg tečaja	Dvije godine sudjelovanja u ERM-u bez ozbiljnih napetosti

Cilj konvergencijskih kriterija iz Maastrichta bio je da gospodarstva pojedinih država članica EU-a budu spremna za uvođenje jedinstvene valute. Oni su kandidatima za ulazak u eurozonu pružili zajedničku osnovu za stabilnost, zdravlje i održivost javnih finansija koja omogućuje konvergenciju

ekonomskih politika i otpornost na gospodarske šokove. Kriterij deviznog tečaja uveden je kako bi se vidjelo može li pojedina država članica EU-a voditi svoje gospodarstvo, a da ne mora pribjeći deprecijaciji svoje valute.

1991. – 1999.

Od Ugovora iz Maastrichta do eura i eurozone

Postignut je dogovor što se tiče cilja (EMU) i uvjetâ (kriteriji iz Maastrichta) te je Europska unija sada mogla krenuti dalje. Druga faza razvoja EMU-a počela je u srpnju 1994. i trajala do 1999., kada je uvedena jedinstvena valuta. U drugoj je fazi započet velik broj različitih pripremnih aktivnosti:

1994. →

U Frankfurtu je 1994. utemeljen Europski monetarni institut (EMI). Kao prethodnik ESB-a, EMI je počeo koordinirati monetarne politike nacionalnih središnjih banaka, koje su prema Ugovoru iz Maastrichta trebale ostati nezavisne, i razvijati pojedinosti jedinstvene valute.

1995. →

Na zasjedanju Europskog vijeća u Madridu 1995. dogovoren je ime nove valute, euro, i iznesen je plan prijelaza na jedinstvenu valutu koji je trebao početi 1. siječnja 1999.

Od 1994. do 1998. države članice EU-a ostvarile su značajan napredak u konvergenciji ekonomskih politika i poduzele potrebne mјere kako bi uskladile stanja svojih proračuna s kriterijima iz Maastrichta.

1996. →

Godine 1996. EMI je predstavio pobjednički dizajn novčanica eura. Nedugo zatim stigle su i kovanice, od kojih sve imaju jednu zajedničku europsku stranu koju su odabrali građani, a potvrđena je na zasjedanju Vijeća u Amsterdamu 1997., te jednu nacionalnu stranu čiji je dizajn svaka država članica koja je uvodila euro odabrala za sebe.

1997. →

Na zasjedanju Europskog vijeća u Amsterdamu 1997. dogovorena su pravila i odgovornosti Pakta o stabilnosti i rastu (SGP), kojem je cilj osigurati proračunsку disciplinu u EMU-u. Europskoj komisiji dodijeljena je glavna dužnost da nadzire pridržavaju li se države SGP-a.

1998. →

U svibnju 1998. 11 država članica EU-a ispunilo je konvergencijske kriterije i one čine prvi val država koje su uvele euro kao svoju jedinstvenu valutu. Danska i Ujedinjena Kraljevina odlučile su da neće sudjelovati u trećoj fazi EMU-a, a Grčka i Švedska nisu ispunile sve kriterije. ESB i Europski sustav središnjih banaka (ESSB) utemeljeni su 1998. i zamjenili su EMI, a 1. siječnja 1999. započela je treća faza EMU-a.

1999. > 2002.

Uvođenje eura

Dana 31. prosinca 1998. tečaj između eura i valuta država članica EU-a koje su ga uvodile neopozivo je utvrđen. Dana 1.siječnja 1999., euro je uveden, a **Eurosustav**, koji čine ESB i nacionalne središnje banke (NSB-ovi) država eurozone, je preuzeo odgovornost za monetarnu politiku u toj novoj eurozoni. To je bio početak prijelaznog razdoblja koje je trebalo trajati tri godine i završiti uvođenjem novčanica i kovanica eura te povlačenjem novčanica i kovanica nacionalnih valuta. Godine 2000. **Vijeće** je na temelju prijedloga Komisije i nakon savjetovanja s **Europskim parlamentom** odlučilo da je Grčka ispunila sve uvjete potrebne za uvođenje jedinstvene valute te se ona pridružila eurozoni 1. siječnja 2001.

Euro je odmah zamijenio nacionalne valute, a jedinice nacionalnih valuta postale su podjedinice eura, no isprva je postojao samo kao skripturalan, to jest „knjižni”, novac. Novčanice i kovanice nacionalnih valuta ostale su glavno sredstvo za svakodnevne gotovinske transakcije. Tijekom prijelaznog razdoblja euro se u svakodnevnim bezgotovinskim transakcijama upotrebljavao u poslovnom i finansijskom sektoru. Na finansijskim tržištima taj se prijelaz dogodio odmah; teren je bio dobro premljen i trgovanje se obavljalo isključivo u eurima. U administraciji i poslovanju prijelazno je razdoblje trajalo dulje jer su se sustavi za računovodstvo, određiva-

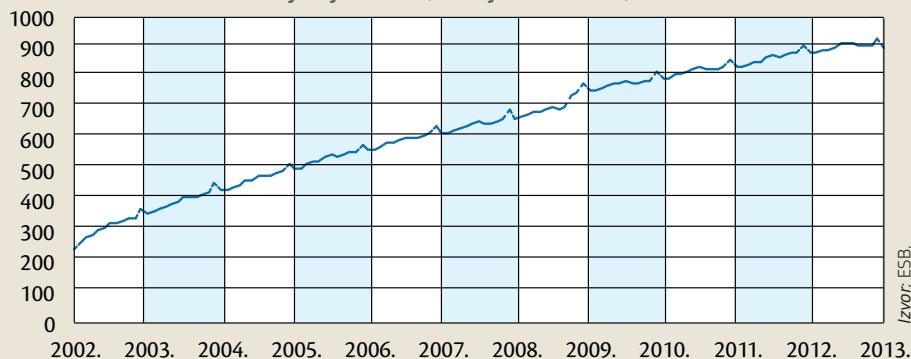
nje cijena i plaćanje postupno prilagođavali radu s eurom. Za građane je najvidljiviji dio prijelaza bila pojava dvostrukih cijena na artiklima u dućanima, na benzinskim postajama itd. To je bio dio velike kampanje za upoznavanje javnosti s eustom i nadolazećim uvođenjem novčanica i kovanica eura.

Nova godina i nova valuta

Dana 1. siječnja 2002. dogodila se najveća zamjena gotovine u povijesti. Bio je to ogroman izazov bez pre-sedana koji je uključivao bankarski sektor, poduzeća za prijevoz gotovine, trgovce, industriju uređaja koji rade s gotovinom te građane. Nacionalne središnje banke dale su drugim bankama oko 144 milijarde EUR u gotovini (predopskrba), a te su banke taj novac dale trgovcima (posredna predopskrba) kako bi se u sustavu opskrbe izbjegla uska grla. To je značilo da je euro u gotovini bio na raspolaganju u svim sektorima već u prvim danima 2002. Do 3. siječnja 2002. 96 % bankomata u eurozoni izdavalio je novčanice eura. Već tjedan dana nakon uvođenja eura više od polovice svih gotovinskih transakcija obavljan je u toj valuti.

Ukupna vrijednost novčanica eura u optjecaju od siječnja 2002. do siječnja 2013. (u milijardama EUR)

Zamjena gotovine dovršena je za dva mjeseca. Nacionalne novčanice i kovanice prestale su biti zakonsko sredstvo plaćanja najkasnije do kraja veljače 2002., a u pojedinim državama eurozone i ranije. Dotad je povučeno više od 6 milijardi nacionalnih novčanica i gotovo 30 milijardi kovanica, a euro je napokon stigao za više od 300 milijuna građana u 12 država članica EU-a.

Upravljanje ekonomskom i monetarnom unijom

Poput jedinstvenog tržišta, EMU nije krajnji cilj. EMU je instrument za pomoć u postizanju ciljeva Europske unije; konkretno, za uravnotežen i održiv ekonomski rast i visoku stopu zaposlenosti. Djelovanje i institucije EMU-a otpočetka su osmišljeni kako bi podržavali te ciljeve kroz upravljanje monetarnim i ekonomskim aspektima

eurozone. Određeni su nedostaci postali vidljivi tijekom gospodarske i finansijske krize pa je Europska unija pojačala EMU strožim pravilima, dodatnim mehanizmom za nadzor makroekonomskih neravnoteža te analizom nacrta proračuna država eurozone. Dodatni sporazumi među mnogim državama EU-a to podupiru i nadopunjaju.

Monetarna politika

Eurozona ima jednu valutu i jednu monetarnu politiku, a odluke se donose nezavisno i na jednom mjestu.

ESB i središnje banke svih država članica EU-a čine Europski sustav središnjih banaka (ESSB). Unutar ESSB-a, ESB i središnje banke država eurozone čine Eurosustav. Odluke o monetarnoj politici u eurozoni može donositi samo Upravno vijeće ESB-a, koje čine guverneri nacionalnih središnjih banaka onih država EU-a koje su uvele euro i članovi Izvršnog odbora ESB-a. Upravno vijeće ESB-a glavno je tijelo za donošenje odluka u toj instituciji.

ESSB i Eurosustav

Glavni je cilj ESB-a održavanje stabilnosti cijena unutar eurozone jer to omogućuje najbolji okvir za rast i zapošljavanje. ESSB dobro održava stabilnost cijena kontrolom kamatnih stopa i utjecajem na tržišta.

Stanje iz siječnja 2014.

EUROPSKI SUSTAV SREDIŠNJIH BANAKA (ESSB)		
Opće vijeće	Europska središnja banka (ESB)	Izvršni odbor
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	Central Bank of Cyprus	
Deutsche Bundesbank	Latvijas Banka	
Eesti Pank	Banque centrale du Luxembourg	
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	Central Bank of Malta	
Bank of Greece	De Nederlandsche Bank	
Banco de España	Oesterreichische Nationalbank	
Banque de France	Banco de Portugal	
Banca d'Italia	Banka Slovenije	
	Národná banka Slovenska	
	Suomen Pankki — Finlands Bank	
Bulgarian National Bank	Lietuvos bankas	Banca Națională a României
Česká národní banka	Magyar Nemzeti Bank	Sveriges Riksbank
Danmarks Nationalbank	Narodowy Bank Polski	Bank of England
Hrvatska narodna banka		

Ekonomska politika

Za ekonomsku politiku eurozone još su uvijek najvećim dijelom odgovorne države članice EU-a, iako ugovori i snažnija pravila EU-a o ekonomskom upravljanju od njih traže da usklade ekonomske politike koje donose i da pri tome na umu imaju ostvarivanje ciljeva EU-a. Za to se usklađivanje brinu Komisija i Vijeće **Ecofin**, koje čine ministri gospodar-

stva i financija iz država članica EU-a. Mnogobrojne strukture i instrumenti pomažu im u usklađivanju. Kod većine pitanja koja se tiču ekonomske politike, Europski parlament surađuje s Vijećem i tako aktivno pridonosi oblikovanju pravila EU-a.

Euroskupina

To je neformalna skupina ministara gospodarstva i financija iz onih država članica EU-a koje su u eurozoni, koja sama izabire svog predsjednika na mandat od dvije i pol godine. Komisija i ESB također sudjeluju u sastancima Euroskupine. **Euroskupina** je forum u kojem se raspravlja o pitanjima vezanim uz eurozonu te o usklađivanju politika.

Pakt o stabilnosti i rastu

Pakt o stabilnosti i rastu, koji je nedavno pojačan strožim pravilima, ističe važnost nadzora fiskalnih politika i javnih financija država članica EU-a, a time pokušava promicati fiskalnu disciplinu u EMU-u i osigurati zdrave državne financije. Komisija prati kretanje državnih deficitova i dugova, koji prema ugovorima EU-a moraju iznositi manje od 3 %, odnosno manje od 60 % BDP-a. Ako određena država prijeđe jednu od tih granica, Vijeće na temelju preporuke Komisije protiv te države može pokrenuti postupak za slučaj prekomjernog deficitata. Ako ne poduzmu popravne radnje na vrijeme, države eurozone mogu dobiti finansijske sankcije.

Europski semestar

U prvih šest mjeseci svake godine rasprave o politikama i usklađivanje na razini EU-a povećavaju transparentnost politika među državama EU-a jer se njima osigurava da se sve nacionalne politike analiziraju i procjenjuju zajedno prije nego što vlade izrade nacrte proračuna. Zatim se u drugoj polovici godine zajednički dogovorene politike mogu provesti u svakoj državi članici EU-a.

Postupak u slučaju makroekonomske neravnoteže

Cilj je tog novog postupka izbjegavanje i smanjivanje značajnih razlika u konkurentnosti te velikih makroekonomskih neravnoteža u državama članicama EU-a. Takve su neravnoteže, na primjer, smanjenje udjela određene države na izvoznom tržištu, velika zaduženost privatnog sektora i riskantni baloni na tržištu nekretnina. Nekoliko takvih problema nakupljalo se u proteklom desetljeću i mogli su imati negativne učinke prelijevanja na druge države članice EU-a da ništa nije poduzeto za njihovo rješavanje. Komisija kod država EU-a prati makroekonomske pokazatelje i druge detaljne informacije. To omogućuje Komisiji i Vijeću da određenoj državi članici EU-a preporuke daju ranije, prije nego što neravnoteže narastu i postanu štetne. U ozbiljnijim slučajevima potrebne su korektivne mjere koje su poduprte strogim pravilima novog Postupka u slučaju prekomjerne neravnoteže. Njime se predviđa i bolje provođenje pravila koje omogućuju finansijske sankcije za države eurozone koje se ne pridržavaju preporuka.

© Evropska unija

Iščekivanje proširenja eurozone

Države koje su se pridružile EU-u nakon uvođenja eura dio su EMU-a, što znači da i one usklađuju svoje ekonom-ske politike s drugim državama članicama EU-a i da su njihove središnje banke dio ESSB-a. Međutim, s obzirom na to da se nisu odmah pridružile i eurozoni, dok ne uvedu jedinstvenu valutu njihov je službeni status „države članice s odstupanjem“. Taj im je status dodijeljen Aktom o pristupanju, prema kojemu imaju obvezu u konačnici postati članice eurozone. Nove države članice EU-a nisu se odmah pridružile i eurozoni jer nisu ispunile konvergen-cijske kriterije. Zato im je Aktom o pristupanju osigurano vrijeme za poduzimanje prilagodbi koje su im potrebne kako bi postale konvergentne. Prva nova država članica EU-a koja se pridružila eurozoni bila je Slovenija 2007., a zatim su to 2008. učinili Cipar i Malta, 2009. Slovačka, 2011. Estonija, i 2014. Latvija.

Potreba za konvergencijom

Konvergenčni kriteriji – kriteriji iz Maastrichta – eko-nomski su ciljevi i institucionalne promjene koje određena država mora ispuniti prije uvođenja jedinstvene valute i ulaska u eurozonu. Konvergencija se mjeri makroeko-nomskim pokazateljima navedenim u Tablici 1.

Planovi za uvođenje

Sve države koje se žele pridružiti eurozoni moraju ispu-niti konvergenčne kriterije, ali postupak uvođenja eura može se razlikovati u državama koje se kasnije pridružuju. Kada je eurozona stvorena, države članice EU-a koje su je utemeljile imale su trogodišnje prijelazno razdoblje od 1999., kada su uvele euro kao valutu za bezgotovin-ske transakcije, do 2002., kada su uvele euro u gotovini. Prema tom, takozvanom, „madridskom planu“ trogodiš-njim prijelaznim razdobljem omogućilo se pojedincima i poduzećima da se pripreme za jedinstvenu valutu prije nego što im se ona pojavila u džepovima. Tijekom tog pri-jelaznog razdoblja i dalje su se za gotovinske transakcije koristili svojom nacionalnom valutom. Međutim, u svim državama koje eurozoni pristupaju kasnije primjenjuje se takozvani „plan velikog praska“, prema kojem te države uvode gotovinu eura čim uđu u eurozonu i brzo povlače svoje nacionalne valute iz optjecaja.

Planovi za uvođenje eura

1. Madridski plan

2. Plan velikog praska

Eurozona

Dosadašnja postignuća

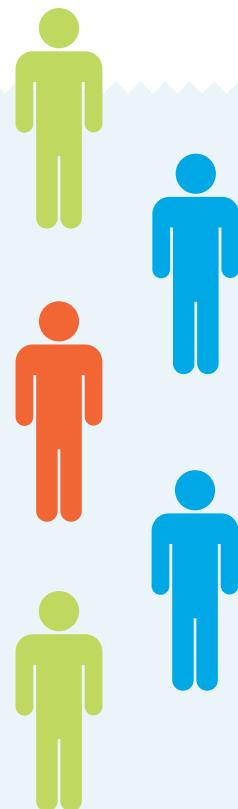
Zdrave institucije za zdravu ekonomiju

Unatoč problemima koji su izašli na vidjelo tijekom gospodarske i finansijske krize, institucionalni okvir za upravljanje EMU-om pokazao se uspješnim i odraz je snažne predanosti država eurozone da ojačaju one dijelove ekonomskog upravljanja kojima je to potrebno te da surađuju u pogledu ekonomskih pitanja od „općeg značaja“. Ta je suradnja ključna za rast i zapošljavanje te povećanje životnog standarda, koje jedinstveno tržište i EMU podržavaju.

Samostalne države, na primjer Sjedinjene Američke Države i Japan, imaju centraliziranu monetarnu politiku i centraliziranu **fiskalnu politiku** koje vodi jedna vlada. U eurozoni stvari su drugačije. Eurozona ima centraliziranu nezavisnu monetarnu politiku koju vodi ESB, a fiskalna politika, koja se bavi prihodima i rashodima državnih proračuna, odgovornost je nacionalnih vlada, iako je podložna nizu pravila na razini EU-a. Zbog toga su suradnja i usklađivanje fiskalnih politika među državama eurozone ključan element koji pokreće ekonomsku i monetarnu uniju.

Ekomska i monetarna unija temelji se na nekoliko snažnih skupina koje su zajedno dokazale da mogu uspješno upravljati njome:

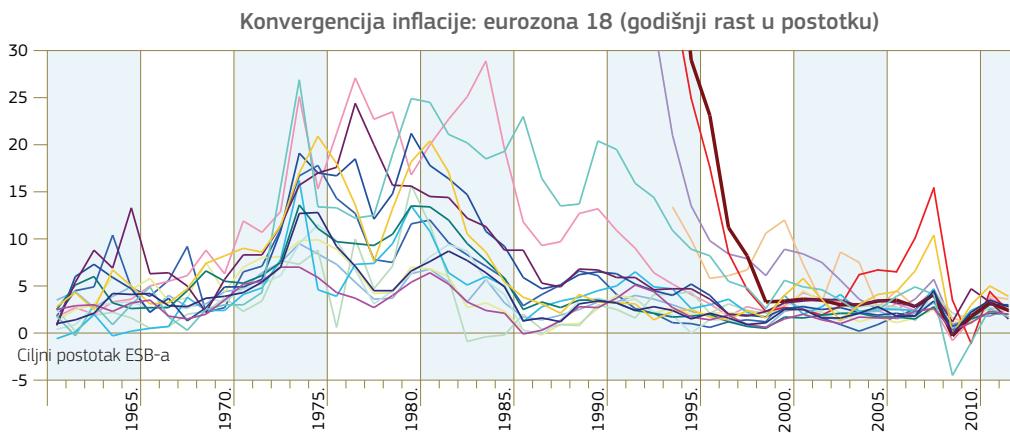
- **Europski sustav središnjih banaka** ujedinjuje središnje banke svih država članica EU-a, Eurosustav, tj. ESB i nacionalne središnje banke država članica EU-a koje su uvele euro, i ESB. ESB određuje monetarnu politiku, a glavni mu je cilj osigurati stabilnost cijena.
- **Europska komisija** preko svoga povjerenika i Glavne uprave za gospodarske i finansijske poslove (DG ECFIN) nadzire i procjenjuje gospodarsko stanje u državama članicama EU-a i donosi preporuke;
- U **Vijeću**, odnosno njegovoj konfiguraciji za gospodarske i finansijske poslove (Vijeće Ecofin), sastaju se ministri gospodarstva i financija država članica EU-a kako bi odredili gospodarske smjernice i odlučivali o preporukama Komisije, koja također sudjeluje na njihovim sastancima. Ministri iz eurozona sastaju se kao Euroskupina - neformalna skupina u kojoj sudjeluju Komisija i ESB.
- I **Europski parlament** uključen je u upravljanje EMU-om, pretežno zbog obveze predsjednika ESB-a da mu redovno i osobno podnosi izvješća. To je poznato kao „monetarni dijalog“. I povjerenik za gospodarske i monetarne poslove podnosi mu izvješća. S Parlamentom se moraju savjetovati i u pogledu svake odluke o pristupanju nove države u eurozonu te oko imenovanja članova Izvršnog odbora ESB-a.

Ekonomska stabilnost – prednost za sve

Nestabilnost valuta i visoka inflacija tijekom većeg dijela 1970-ih i 1980-ih mnogima su donijele probleme i nesigurnost. Međutim, tijekom priprema za ekonomsku i monetarnu uniju, inflacija je doživjela znatan pad. Otad je

zadržana na niskoj razini. Glavni je zadatak ESB-a na godišnjoj razini održavati inflaciju cijena ispod, ali blizu, 2 % inflacije u srednjem roku. Promjena inflacije kroz godine prikazana je u dijagramu u nastavku.

Prednosti niske inflacije i stabilnih cijena mnogobrojne su i korisne i za poduzeća i za potrošače

- Potrošački su krediti jeftiniji, a njihovo otplaćivanje sigurnije. Dakle, obični građani mogu sigurnije posuđivati novac, na primjer za kupnju kuće ili automobila, i mogu biti sigurniji da će im rate ostati jednake.
- Poduzeća imaju više poticaja za ulaganja. Kada je inflacija visoka i promjenjiva, zajmodavci uz kamatu uračunavaju i sigurnosni dodatak, takozvanu premiju za rizik. Kada je inflacija niska i stabilna, ti sigurnosni dodaci više

nisu potrebni te se više novca posuđuje poduzećima za ulaganje, što pridonosi rastu i zapošljavanju.

- I društvo i socijalna kohezija i oni manje imućni imaju koristi od toga. Iznenadne promjene inflacije povećavaju jaz između bogatijih i siromašnijih pripadnika društva. Uz stabilnu inflaciju, oni manje imućni bolje su zaštićeni od gubitka svoga novca i kupovne moći.

Kamatne stope na hipotekarne kredite u četirima državama eurozone

Jedinstvena valuta – dodatak jedinstvenom tržištu

Poslovanje s više valuta uzrokuje troškove i otežava usporedbe cijena, čak i na jedinstvenom tržištu. Jedinstvena valuta, euro, uklanja te prepreke i donosi korist i potrošačima i poduzećima.

- Troškova razmjene novca na granicama, takozvanih transakcijskih troškova, u eurozoni više nema. To smanjuje troškove putovanja, bilo da se putuje zbog posla, obrazovanja ili na odmor. Prije bi osoba koja ima 1 000 njemačkih maraka i prođe kroz 15 država članica EU-a te u svakoj promijeni novac imala manje od 500 maraka na povratku kući, a da ništa ne kupi. Danas bi se netko tko krene na put s 1 000 eura vratio kući s jednakom svotom novca.

© Europska unija

© Imagesource

© iStockphoto

- Euro uvodi transparentnost cijena na jedinstveno tržište. Potrošači i poduzeća lako mogu usporediti cijene robe i usluga u EU-u. Zbog toga je konkurenčija među dobavljačima jača, a cijene u eurozoni stalno su pod pritiskom da padnu. Tu transparentnost podržava niska i stabilna inflacija cijena jer su zbog nje promjene relativnih cijena uočljivije. Konkurenčiju pojačava i rast elektroničke trgovine putem interneta, zbog čega je lako uspoređivati cijene u različitim državama.

- Transakcijski troškovi mogu biti jako veliki – procjenjuje se da su prije uvođenja eura iznosili 0,3 % do 0,4 % BDP-a u EU-u, što je između 20 i 25 milijardi EUR. Poduzeća su plaćala većinu tih troškova jer su financirala kretanje robe, ljudi i kapitala po EU-u. Kako u eurozoni nema transakcijskih toškova, taj je novac sada na raspolaganju za produktivna ulaganja u rast i zapošljavanje, a trgovanje unutar EU-a se potiče. Nadalje, zbog uklanjanja transakcijskih troškova unutar jedinstvenog tržišta eurozona privlači i strana ulaganja.

Međunarodna uloga eura

Euro je snažna međunarodna valuta. Predanost država eurozone, Europska središnja banka koja snažno i jasno upravlja monetarnom politikom te veličina i moć eurozone kao bloka podržavaju euro i on je postao privlačna svjetska valuta poput američkog dolara i japanskog jena. U Tablici 2. uspoređeni su neki glavni ekonomski pokazatelji za eurozonu i EU s onima za SAD i Japan.

Tablica 2.

Ključni pokazatelji (2012.)	Europodručje (18)	EU (28)	VS	Japan	Kina
Broj stanovnika (milijuni)	335,3	508,6	314,3	127,7	1 354
BDP (u trilijunima eura obračunato po paritetu kupovne moći - PKM)	7,9	11,2	11,4	3,2	8,6
Udio u svjetskom BDP-u (% po PKM-u)	13,6	19,2	19,5	5,5	14,7
Izvoz (roba kao % BDP-a)	13,7(*)	13,1(*)	9,9	12,9	24,9
Uvoz (roba kao % BDP-a)	13,8(*)	13,9(*)	14,7	14,2	22,1

(*) Bez trgovine unutar EU-a.

Izvori: Europska komisija AMECO, MMF WEO i MMF DOTS.

Kao što se vidi u tablici, eurozona je snažan i otvoren trgovinski blok. Ta otvorenost u kombinaciji sa snagom eura u EMU-u donosi nekoliko prednosti.

- Kao najveća svjetska trgovачka sila, eurozona je privlačno odredište za trgovacke države koje žele poslovati na njezinom jedinstvenom tržištu. Poduzeća u eurozoni mogu izdavati račune i plaćati u eurima, čime smanjuju svoje troškove i rizike te mogu bolje planirati svoje poslovanje.
- Euro je privlačan drugim državama kao rezervna valuta. Oko 24 % današnjih svjetskih rezervi je u eurima.
- Zbog svoje snage i sve češće upotrebe u međunarodnoj trgovini euro je sve utjecajniji u međunarodnim finansijskim institucijama i organizacijama kao što su Međunarodni monetarni fond (MMF), Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) te Svjetska banka. Iako

su države članice EU-a često izravno zastupljene u tim tijelima, Vijeće Ecofin, Komisija i ESB sudjeluju u svim važnim sastancima tih međunarodnih organizacija odvojeno ili kao dio delegacije EU-a.

Euro u brojevima

Oko 14 milijardi novčanica, vrijednih 633 milijarde EUR, i 52 milijarde kovanica, načinjenih od 250 000 tona metala, proizvedeno je za uvođenje eura. Oko 7,8 milijardi novčanica vrijednih 140 milijardi EUR bilo je dostupno u eurozoni 1. siječnja 2002. ujutro, kada je uvedena gotovina eura. Otad potražnja neprestano raste, kao što se može vidjeti na dijagramu u nastavku (vrhovi u rastu nastali su zbog povećane potražnje za gotovinom u razdoblju oko Božića):

Ukupni broj novčanica eura u optjecaju
od siječnja 2002. do siječnja 2013. (u milijardama)

Izvor: ESB.

U siječnju 2013. u optjecaju je bilo više od 14,7 milijardi novčanica u vrijednosti od 880 milijardi EUR i više od 101,9 milijardi kovanica u vrijednosti od 23,4 milijarde EUR. Novčanice se mogu podići na svim bankomatima u eurozoni.

ESB ima isključivo pravo odobriti izdavanje novčanica eura. Njihova je proizvodnja podijeljena među nacionalnim središnjim bankama. Kovanice eura izdaju države članice EU-a i eurozone u količinama koje odobri ESB.

© Evropska unija

© Evropska unija

© Evropska unija

Euro u slikama

Sve novčanice eura imaju jednak dizajn

Odabrane su među radovima pristiglima na natječaj koji je organiziran u cijeloj Europskoj uniji. Pobjedničke novčanice imaju temu „razdoblja i stilovi u Europi” i prikazuju arhitekturne stilove iz sedam razdoblja kulturne povijesti Europe: klasičnog razdoblja, romanike, gotike, renesanse,

baroka i rokokoa, razdoblja željeza i stakla te moderne arhitekture. Sve prikazuju konstrukcije poput prozora, prolaza i mostova. Novčanice su različitih veličina, upečatljivih boja i neki su im dijelovu površine ispušteni kako bi i slabovidni mogli prepoznati apoene.

Sigurnosna obilježja

I novčanice i kovanice eura imaju napredna sigurnosna obilježja kako bi se spriječilo krivotvorene. Zbog „ispuštenog“ tiska novčanice su drugačije na dodir, a imaju i vodene žigove, zaštitne niti i holograme koji se vide s obje strane. Jedinstven sastav metala i strojno čitljiva obilježja štite kovanice.

© ESB

Na internetskoj stranici ESB-a može se pogledati animiran prikaz sigurnosnih obilježja:
www.new-euro-banknotes.eu/

Kovanice eura imaju različite dizajne

Kovanice eura imaju zajednički dizajn na jednoj strani, a druga je specifična za svaku državu. Svaka država eurozone sama bira dizajne za svoje kovanice koji prikazuju njezinu povijest ili kulturu, a najčešće se za to organizira natječaj. Kao i države eurozone, Monako, San Marino, Vatikanski Grad i Andora imaju dozvolu za proizvodnju kovanica eura. Zajednički dizajn prikazuje kartu Europe, koja se na većim apoenima razlikuje ovisno o tome kada je kovаницa izdana (starije kovanice prikazuju EU prije 2004., a novije, izdane 2007. ili kasnije, prikazuju cijelu Europu kako bi se vidjelo povećanje Unije).

Na ovoj su stranici prikazane kovanice od pet centa, pedeset centa, jednog eura i dva eura iz svake države članice koja je u eurozonii.

Sve kovanice eura možete vidjeti na:

www.ec.europa.eu/euro

Posebni dizajni za posebne događaje

Svaka država članica eurozone može dva put godišnje izdati prigodnu kovanicu od dva eura. Te kovanice imaju ista obilježja i svojstva te istu zajedničku stranu kao obične kovanice od 2 eura. Od njih se razlikuju po prigodnom dizajnu na nacionalnoj strani.

Zajednički prigodni dizajni

Prilikom triju godišnjica, sve države eurozone izdale su kovanicu od dva eura s jednakim dizajnom na svojoj nacionalnoj strani: 50 godina od potpisivanja Ugovora iz Rima, 10 godina od utemeljenja EMU-a i 10 godina od uvođenja novčanica i kovаницa eura.

Pojmovnik

Bretton Woods: Bio je to sustav za upravljanje međunarodnim monetarnim sustavom, a utemeljile su ga najveće svjetske industrijske sile 1944. Države potpisnice morale su svoje valute povezati s cijenom zlata i tako podržati međunarodnu monetarnu stabilnost.

Ecofin: Vijeće Europske unije u konfiguraciji koju čine ministri gospodarstva i financija država članica EU-a.

Europska komisija: Europska komisija jedna je od glavnih institucija Europske unije. Ona zastupa i podupire interese EU-a kao cjeline. Sastavlja prijedloge za nove europske propise. Upravlja svakodnevnom provedbom politika EU-a i trošenjem sredstava EU-a.

Europska središnja banka (ESB): Središnja banka eurozone. ESB nezavisno upravlja monetarnom politikom eurozone.

Europski monetarni sustav (EMS): Sustav za upravljanje fluktuacijama valuta kojim je Europska zajednica 1979. zamijenila „zmiju u tunelu”.

Europski parlament: Čine ga članovi iz svih država članica EU-a koje su izravno izabrali građani EU-a i on dijeli odgovornost s Vijećem u donošenju europskih zakona, a količina ovlasti koje ima ovisi o području aktivnosti. U EMU-u, Parlament pomaže u izradi propisa i širih rasprava o politici kroz svoj Odbor za gospodarska i monetarna pitanja.

Europski sustav središnjih banaka (ESSB): Čine ga središnje banke EU-a i ESB.

Europski tečajni mehanizam (ERM): Element Europskog monetarnog sustava prema kojem su članice EMS-a pristale na održavanje relativnih tečaja svojih valuta unutar uskih ograničenja u odnosu na ECU. Kada je 1999. uveden euro, ERM je zamijenjen mehanizmom ERM II, prema kojem su valute država članica EU-a povezane s eustom uz ograničenje fluktuacije na $\pm 15\%$.

Europsko vijeće: Sastanci čelnika država članica ili njihovih vlada i predsjednika Europske Komisije.

Euroskupina: Ministri gospodarstva i financija država eurozone.

Eurosustav: Dio ESSB-a koji čine središnje banke eurozone i ESB.

Fiskalna politika: Odnosi se na upravljanje državnim prihodima (npr. od poreza) i troškovima (npr. potrošnje na zdravstvo).

Jedinstveno tržište: Carinska unija koja ima zajedničke politike o slobodi kretanja kapitala, robe, radne snage i usluga. Jedinstveno je tržište slično zajedničkom tržištu, ali usredotočenije je na uklanjanje trgovinskih prepreka poput tehničkih standarda i poreza, odnosno „usklađenje” je. Europska unija isprva je bila zajedničko tržište, a Ugovorom iz Maastrichta 1992. postala je jedinstveno tržište.

Monetarna politika: Odnosi se na upravljanje zalihamama novca u nekom gospodarstvu, na primjer tiskanjem novca ili određivanjem kamatnih stopa.

Pravila EU-a o ekonomskom upravljanju: Niz pravila EU-a koja pojačavaju Pakt o stabilnosti i rastu i uvode Postupak u slučaju makroekonomske neravnoteže.

Središnja banka: Nacionalna banka koja upravlja rezervama novca svoje države i kontrolira fizičku opskrbu novcem.

Ugovor iz Maastrichta (Ugovor o Europskoj uniji): Potpisale su ga države članice Europske zajednice 1992. u nizozemskom gradu Maastrichtu, a on je proširio djelokrug Europske zajednice pretvorivši je u Europsku uniju te je omogućio osnivanje EMU-a i uvođenje eura.

Ugovor iz Rima (ugovor o osnivanju Europske ekonomske zajednice): Ovaj je Ugovor potpisana 1957. u Rimu i njime je osnovana Europska ekonomska zajednica, preteča Europske zajednice. Ugovorom iz Maastrichta preimenovan je u „Ugovor o osnivanju Europske zajednice“ (Ugovor o EZ-u).

Ugovor o EZ-u: Vidi Ugovor iz Rima.

Vijeće (Vijeće Europske unije): Čine ga predstavnici vlada država članica EU-a. To je tijelo Europske unije koje donosi odluke. Predstavnici vlada sastaju se u različitim konfiguracijama Vijeća; na primjer, ministri odgovorni za pitanja zaštite okoliša sastaju se u Vijeću za okoliš.

Zmija u tunelu: Mechanizam za nadzor fluktuacija valuta u odnosu na američki dolar koji je 1972. uvela Europska Zajednica. „Zmija“ se odnosi na valute, a „tunel“ se odnosi na američki dolar.

Europska komisija - Glavna uprava za gospodarske i finansijske poslove

www.ec.europa.eu/economy_finance/

Eurostat – statistički ured Europskih zajednica

www.epp.eurostat.ec.europa.eu

Europska središnja banka

www.ecb.eu

Europska komisija

www.ec.europa.eu

Euro

www.ec.europa.eu/euro

Ni Europska komisija ni bilo koja osoba koja postupa u ime Komisije nisu odgovorne za moguću uporabu ovih podataka.

Brojne dodatne informacije o Europskoj uniji dostupne su na internetu (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2014.

ISBN 978-92-79-33808-3 (tiskano izdanje)

978-92-79-34465-7 (elektronsko izdanje)

doi:10.2765/62454 (tiskano izdanje)

10.2765/66537 (elektronsko izdanje)

© Europska unija, 2014.

Uumnožavanje je dopušteno uz uvjet navođenja izvora.

Printed in Italy

TISKANO NA PAPIRU IZBIJELJENOM BEZ KLORA (ECF)

Europska komisija

Jedna valuta za jednu Europu – Put do eura

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije

2014. – 20 str. – 17,6 x 25 cm

Europe Direct usluga je koja vam pomaže pronaći odgovore na pitanja o Europskoj uniji

Besplatan telefonski broj (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Određeni mobilni telefonski operateri ne dopuštaju pristup brojevima 00 800 ili naplaćuju takve pozive.

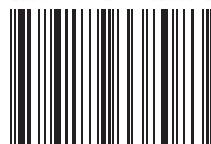

1. siječnja 1999. bio je povijesni dan kada je 11 država Europske unije utemeljilo monetarnu uniju s jedinstvenom valutom, eumom.

Novčanice i kovanice eura ušle su u optjecaj 1. siječnja 2002. No povijest zajedničke europske valute traje mnogo dulje i počela je kada i sama Europska unija. Pedeset godina nakon što je Ugovor iz Rima postavio temelje današnje Europske unije, euro je najvidljiviji znak europske integracije, a temelji se na potpunoj reformi ekonomske i monetarne unije.

Put eura kroz povijest opisan je u ovoj knjižici, koja je dostupna na internetskoj stranici Europske komisije: www.ec.europa.eu/economy_finance/publications

ISBN 978-92-79-33808-3

9 789279 338083

doi:10.2765/62454 (tiskano izdanje)
10.2765/66537 (elektronsko izdanje)

Ured za publikacije